

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrt & Din 2, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inzerati peti vrt & Din 4. — Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Stronmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 4, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stronmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Največji dan britanskega carstva:

Ves imperij v znaku kronanja

Včerašnje slavnosti v Londonu so združile ves imperij in manifestirale čvrsto povezanost britanskega cesarstva in priljubljenost vladarja v vseh slojih naroda in vseh delih britanskega imperija

London, 13. maja. Z že desetletja ni noben dogodek tako okupiral tiska vsega britanskega imperija, kakor včerašnje kronanje kralja Jurija in kraljice Elizabete. Nekateri listi so imeli včeraj celo po šest izdaj. Objavili so obširna poročila in cele knjige slik s kronanskih svečanosti. Niti socialistični listi niso delali izjeme in posvečajo temu dogodku največjo pozornost in publiciteto. Zelo obširna poročila objavljajo listi tudi o proslavah v dominionih in kolonijah ter v glavnih mestih evropskih držav. Povsod so kronanje proslavili na najslavesnejši način, kar dokazuje veliko spoštovanje in ljubezen, ki jo uživa angleški kralj širom vsega imperija. Posebno poudarjajo listi pomen proslave v Tokiju, kjer so se je udeležili tudi najvišji predstavniki. To smatrajo za dober znak glede nadaljnjega razvoja odnošajev med obema državama. Tudi sicer naglašajo listi, da je baš ta proslava širom imperija pokazala tesno povezanost vsega imperija s krono in vladarskim domom.

London, 13. maja. AA. Reuter: Snoči je bil London še ves v veseljem razpoloženju. Ljudje so po lokalnih peli in vzklkali kralja in kraljici. Reuter prejema vse čas brujavke iz vsega sveta, ki pravijo, da so povsod v največjem navdušenju proslavili današnji praznik.

Ves večer so se zbirale množice pred buckinghamsko palačo in ob 22.30 sta kralj in kraljica tretje prišla na balkon in ginjena ostala na balkonu več minut.

Na vseh plesih in prireditvah se je govorilo samo o včerašnjih svečanostih in vsak hip se je kdo dvignil, ki je izrekel zdravico kralju in kraljici.

32 Jurčkov

Do zvečer do 18. ure se je rodilo v londonskih porodnišnicah 32 otrok. Po tradiciji bodo vsi dobili imena po kralju in kraljici. 12 otrok se je rodilo ravno ob uri kronanja.

London, 13. maja. AA. Havas: V grofiji Somerset so kronanje proslavili na izreden način. Spreveda se je udeležila najstarejša žena v Angliji, ki je stara 106 let. Zasadila je včeraj na trgu spominski hrast. Zivela je pod 6 kralji in se dobro spominja treh kronanj.

Tudi Irska je bila zastopana

Irski krogi v Londonu zanimajo vest, češ da ni bila Irska zastopana na svečanostih v katedrali. Irsko je zastopal visoki komisar za Irsko Dalenaj.

Vzoren red

Povsod hvalijo vzoren red in policijo, ki je vodila vse gibanje po mestu in ulicah. Število nesreč in zločinov je neznatno. Na Scotland Yardu vedo samo za tri zločine, ki so vredni tega imena. V Streenu je nekdo ukradel nakit v vrednosti 1000 funtov, v neki pisarni je nekdo vdrl v blagajno in v vsem vzhodnem delu mesta je nekdo vdrl v trgovino z glasbenimi predmeti. Prometna sredstva so delovala v največjem redu brez napak. Vlaki so odhajali točno vsake pol minute. Vlaki so odhajali vsu noč.

Prvi filmi o kronanju

Filme o kronanju bodo vrteli v dvorinah še danes. Po tradiciji angleškega naroda bosta film cenzurirala nadškof canterburjski in vojvoda Norfolkski. Oba bosta pregledala slike, če odgovarjajo dostojanstvu dneva in obredov.

Sanitejci so imeli precej dela

Me. ljudmi, ki so gledali spreved je onedele 9500 oseb. Med temi so morali 160 oseb prenesti v bolnišnice.

Edini incident

London, 13. maja. AA. Havas: V Regentstreetu je jutraj prišlo do pretepa med množico, ki se je preživlala. Ena oseba je mrtva. Dve sebi, ki sta bili ranjeni, so prepeljali v bolnišnico. Do pretepa je prišlo med gledalci zaradi tega, kdo se bo prelinil do boljše prostora, da bo lahko g. spreved. V spor se je vmešal cel krog občinstva in pretep se je kaj hitro razvil. Nekdo je s prazno steklenico udaril mladeniča po glavi in smrtno nevarno ranjen. Je policija hitro v bolnišnem voz. prepeljala v bolnišnico. Pretep se je nato hitro končal, nad 20 oseb pa je policija odvedla, ker so jih bili v gneči preveč stisnjeni. Policija pravi, da je bilo s takim dogodkom skoraj da računati.

Vojvoda Windsorski je poslušal po radiu

Vojvoda Windsorski je ob radiu poslušal prenos kronanja svojega brata. Zvečer je posebno letalo prineslo film o kronanju.

Proslava tudi v Palestini

Jeruzalem, 13. maja. AA. Havas: V vsej Palestini so vse veroizpovedi proslavile kronanje. Arabski narodni odbor je objavil izjavo v kateri pravi, da se vsi Arabci pridružujejo veselju angleškega imperija in izjavljajo svojo vdanos, vendar pa se ne sme pozabiti na žalosten položaj Arabcev v Palestini. V Jaffi in Telavivu je prišlo do manjših neredov in je židovska mladina zaglala neko hitlerjevsko zastavo, ki jo je izobesil neki nemški bančnik.

Kraljeva poslanica vsemu imperiju

LONDON, 12. maja. br. Ob zaključku današnjih svečanosti je kralj Jurij naslovil na vse narode britanskega imperija svojo poslanico. Govoril je po radiju iz buckinghamske palače. Njegov govor so prenašale vse radijske postaje širom imperija, pa tudi radijske postaje vseh ostalih držav.

Še en terorist aretiran?

LONDON, 13. maja. AA. Policia je aretirala neko osebo na vogalu Bridgestreeta blizu westminstrske opatije v trenutku, ko se je ponovno sestavil spreved za vrnitev v Buckinghamsko palačo. Policia je le s težavo zadržala priiskajočee umnožce. tako, da je bila v nevarnosti ohranitev vnapi dočlenega sporeda. Neki višji oficir vojne mornarice je interveniral s sablo v roki. Nato je pozval več mornarjev, da pomagajo policiji okrepiti policijski kordon. Častnik je nato imel kratek razgovor z redarji, ki nato se je pa neki detektiv prerinil skozi množico in zagrabil za roko neko osebo in jo odpeljal na Scotland-Yard.

Kanya o možnosti zblizanja med Madžarsko in Jugoslavijo

„Pod gotovimi pogoji, pod gotovimi okoliščinami...“

Rim, 13. maja. z. »Corriere della Sera« objavlja razgovor z madžarskim zunanjim ministrom Kanyo, ki je naglasil, da je obisk italijanskega kraljevskega para v Budimpešti nov dokaz globokega prijateljstva med Italijo in Madžarsko. Obisk bo imel seveda tudi politični značaj, ker bo vladarja spremljal tudi zunanji minister grof Ciano, ki bo pri tej priliki imel razgovore z madžarskimi državniki o vseh aktualnih političnih problemih. Z zadovoljstvom ugotavljajo madžarski politični krogi, da je pokazal italijansko-madžarski pakt, ki doživlja baš te dni svojo desetletnico, koristne uspehe za obe državi, prav tako, kakor so se rimski protokoli izkazali tako na političnem, kakor na gospodarskem polju. Na vprašanje ali bo italijansko-jugoslov. sporazum dovedel tudi do madžarsko-jugoslovenskega zblizanja, je Kanya izjavil: To je pod gotovimi pogoji možno. Madžarska je v okviru obstoječih pogodb in splošno znanih pogojev pripravljena pod gotovimi okoliščinami pristati na politično sodelovanje z drugim državami. Predno pa lahko pride do tega, je pa potrebno, da se politično ozračje še izboljša.

njim ne bo potoval Hitler. Za koga je doležen ta vlak, ni znano. Tudi v rimskih krogih zanimajo vesti o predetoječem obisku Hitlerja in naglašajo, da bo za binkošti prišel v Rim esmo pruski ministrski predsednik Göring, ki bo pri tej priliki imel razgovore z Mussolinijem.

Hitler ne gre v Italijo

Pač pa se bo za binkošti sestal Göring z Mussolinijem v Rimu

Berlin, 13. maja. z. V tukajšnjih poučenih vladnih krogih zanikajo v inozemstvu razširjenje vesti o nameravanem obisku Hitlerja v Italijo. Včeraj so se namreč razširile vesti, da bo na binkoštno soboto šel poseben vlak iz Berlina v Benetke, odkoder se bo na binkoštni ponedeljek vrnil v Berchtesgaden. Ta vlak je res najavljen, toda z njim ne bo potoval Hitler. Za koga je doležen ta vlak, ni znano. Tudi v rimskih krogih zanimajo vesti o predetoječem obisku Hitlerja in naglašajo, da bo za binkošti prišel v Rim esmo pruski ministrski predsednik Göring, ki bo pri tej priliki imel razgovore z Mussolinijem.

Bilbao v toči bomb in granat

Francosci so začeli rušiti tudi baskovsko prestolnico

BILBAO, 13. maja. Četo uro je letalo 6 uporniških letal nad mestom in ga bombardiralo. 12 oseb je mrtvih. Mnogo hiš je v razvalinah.

Salamanca, 13. maja. AA. Tukajšnja radjska postaja je objavila snoči, da so rdeča letala zopet bombardirala Teruel. Med spomeniki je porušena tudi cerkev iz 13. stoletja.

Krvave borbe pri Toledu

MADRID, 13. maja. AA. Havas: Vlado čete so včeraj nadaljevale s svojim prodorom zapadno od ceste Argees-Toledo. Včeraj so vladni tanki napadli nacionalistične posojanke in jih prisilili, da so se morali umakniti. Na zavzetih posojankah je vladno topništvo takoj začelo obstreljevati zbirališča sovražnih čet okoli Toleda, ki so hitela drugim oddelkom na pomoč. Vlada letala so bombardirala sovražne posojanke pri toledskem pokopališču in pri samostanu Rocca. Sovražnik je imel v teh

borbah strašne izgube. Ugotovljeno je tudi da so nacionalistične čete pri Toledu sestavljene iz Marokancev, falangistov in Nemcev. Nemci so prejeli povelje, da naj razbijejo oddelke, ki se zožuje okoli mesta.

Uradno poročilo pravi, da je sovražnik pustil včeraj na bojišču južno od Toleda nad 4000 mrtvih in ranjenih. Tudi pri Guipuzcoi so vladne čete zavzele važne strateške posojanke.

TOLEDO, 13. maja. AA. Havasov dopisnik poroča, da so vladne čete južno od Toleda pri svojem napadu imele nad 3000 mrtvih in ranjenih. Poraz se lahko primerja samo še porazu pri Casa del Campo.

Boji pred Bilbaom

GUERNICA, 13. maja. AA. Havasov poseben dopisnik poroča, da so nacionalisti obkolili mesto Amorebieta. Sedaj so nacionalisti vpostavili zvezo s slavno bojno četo Elgaldijo. Sedaj so nacionalisti pred zadnjimi obrambnimi črtami Bilbaa.

Preiskava v Lakehurstu

Pravega vzroka nesreče »Hindenburga« ne bodo mogli ugotoviti

Newyork, 13. maja. AA. DNB: Vlada anketa komisija je včeraj nadaljevala preiskavo o katastrofi v Lakehurstu. Zaprtili so bili poveljnik moštva za pristajanje poročnik Taylor, izjavil je, da je eksplozija nastala pri krmilu in sicer nekoliko nad drugo osjo. Meni, da eksplozije niso mogli povzročiti motorji, ker so bili motorji že prej ustavljeni. Vrvi za pristajanje so bile izpuščene že dolgo po-

prej in zato ni mogoče govoriti o haldi eksploziji, ki bi bila v zvezi z elektriko. Strokovnjaki izjavljajo, da tudi pri pregledu ostankov »Hindenburga« niso mogli najti ničesar, kar bi dalo slutiti, da je kaka bomba ali kak drug eksploziv povzročil katastrofo.

Del projekta, ki se je odločil, je z vso silo prodrl steno zrakoplova. V notranjosti je ta del prišel v stik z električnim vodom in takoj je nastal kratek stik, ki je povzročil eksplozijo vodika. Strokovnjaki so našli del odlomljenega propelerja in trupu zrakoplova, vendar pa še ni gotovo, ali se je propeler odlomil pred ali po padcu zrakoplova.

Prevoz žrtev v Nemčijo

New York, 13. maja. AA. DNB: Opolnoči je odplul iz luke nemški parnik »Hamburg« ki vozi 25 krst z nemškimi žrtvami eksplozije zrakoplova »Hindenburg«.

Napredovanje

Beograd, 12. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevega namestništva in na predlog prosvetnega ministra so povišani: v 4. skupino 2. stop. Silih Gustav, prof. učiteljska v Mariboru, dosednji uradnik v 5. skupini; v 5. skupino Černe Ana, prof. učiteljska v Ljubljani, doslej urad. v 6. skupini; v 6. skupino Vodnik Dora, prof. učiteljska v Ljubljani; Helena Stupan, prof. učiteljska v Mariboru, in Gorup Alfonz, prof. učiteljska v Mariboru, dosednji uradniki v 7. skupini; v 7. skupino Pahor Karel, prof. učit. v Mariboru, Ljubomir Jurković, prof. učiteljska v Ljubljani, dosednji uradniki 8. skupine.

Iz prometne službe

Beograd, 13. maja. AA. Za kontrolorja 7. skupine splošnega oddelka ravnanstva državnih železnic v Ljubljani je imenovan Lovro Poljak, doslej kontrolor kurirnice v Ljubljani.

Strokovni izpiti za gozdne inženjerje

Beograd, 13. maja. AA. V ministertvu za gozdove in rudnike se prično 14. t. m. strokovni izpiti za gozdne inženjerje, ki so prebili tri leta v službi tega resora.

Ekspoze grofa Ciana

RIM, 13. maja. z. O priliki današnje razprave o proračunu zunanjega ministra v rimskem parlamentu bo imel zunanji minister grof Ciano obširen ekspoz o zunanji politiki Italije. Za njegov ekspoz vlada veliko zanimanje v vseh političnih in diplomatskih krogih, ker pričakujejo, da bo pri tej priliki omenil tudi napete odnose Italije do Anglije po odpuhli italijanskih novinarjev iz Londona ter da bo jasneje označil stališče Italije.

Svobodna luka Czepel

Badimpešta, 13. maja. Madžarski Korbino poroča, da so včeraj položili na oloku Czepel temeljni kamen za zgraditev svobodnega mednarodnega pristanišča na Donavi. Svečanosti se je udeležil regent Horthy, elavnotni govor pa je imel ministrski predsednik Darany.

Trgovinski sporazum med Francijo in Poljsko

Paris, 13. maja. AA. Havas: Včeraj je bil parafiran trgovinski sporazum med Poljsko in Francijo. Govori so tudi dogovori o kontingentih, o plačilih o turističnem prometu in o raznih konferencah. Sporazumi bodo podpisani prihodnji teden, ko pride v Pariz poljski minister za trgovino in industrijo.

hočem in morem dokazati samo s službo svojim narodom, službo s katere se bo skušala oddolžiti tudi kraljica. Kronanje je simbol enotnosti in znak in dokaz, da sem prevzel krono in kraljevino le po volji naroda in po želji naroda. Po svojih najboljših močeh hočem vršiti svojo odgovornost naloge ter čuvati čast in nedotakljivost kraljevine in spoštovanje zakonov.

To veliko in odgovornost polno dolžnost pa bom lahko vršil samo tedaj, če bodo zbra ni okrog mene zastopniki naroda, kakor so bili danes, če mi bodo pomagali v zvestem sodelovanju. Zunanje formalnosti današnjih svečanosti so prastare, toda njihova vsebina je vedno nova. Najvišja čast je služba narodu. To službo hočem zvesto vršiti, kakor sva se danes skupno s kraljico slovesno obvezala.

Fremnogi bodo ohranili današnji dan v lepem spominu, kakor se tudi jaz še danes spominjam kronanja svojega deda. Zlasti mlajši ljudje, ki so prisostvovali današnjim svečanostim, se bodo tega vedno spominjali. Ponesli bodo svoje vtise in svoje spomine širom vsega imperija in tako bo utvarjena nova vez med veliko družino britanskega imperija.

Prav tako, kakor želim najtesnejšo povezanost imperija, želim tudi prijateljstvo z vsemi narodi na svetu, ker vem, da se le na ta način lahko zagotovi trajen mir in napredek.

Današnji doživljaji bodo vedno ohranjeni v mojem srcu in v srcu kraljice, ki ima v edino željo, da bi bila vedno vredna simpatij in ljubezni, ki sva jih bila danes v tako obilni meri deležna. Iz vsega srca se oha, kraljica in jaz, zahvaljujemo vsem, ki so nama danes in sploh te dni želeli srečo. Naj jih vse Bog blagoslovi!

je ta del prišel v stik z električnim vodom in takoj je nastal kratek stik, ki je povzročil eksplozijo vodika. Strokovnjaki so našli del odlomljenega propelerja in trupu zrakoplova, vendar pa še ni gotovo, ali se je propeler odlomil pred ali po padcu zrakoplova.

Najstarejši poljski novinar umrl

Varšava, 13. maja. z. V Varšavi je preminul snoči najstarejši poljski novinar, direktor »Ozasa« Antonin Beaupre. Pokojnik je bil predsednik poljskega novinarskega združenja in podpredsednik mednarodne novinarske zveze.

Truplo Josipa Ovna najdeno

Ljubljana, 13. maja. V Slapah so ljudje že pred petimi dnevi potegnili iz Ljubljanske truplo neznanega utoplenca, ki so ga položili v krsto ter prenesli v mrtvašnico k Sv. Urhu. O najdbi trupla so bili obveščeni orožniki, ki so skušali dognati identiteto mrtveca, pa se jim to ni takoj posrečilo. Truplo je očitno že dolgo ležalo v vodi, utopilecvega obleka je bila raztrgana in niso pri njem našli ničesar, kar bi kazalo kdo je bil. Orožniki so poročali o najdbi trupla tudi na policijo v Ljubljano in šele včeraj se je moglo ugotoviti, da gre za truplo uradnika Strojnih tovarn in livarn Josipa Ovna.

Tragedija je našim čitateljem gotovo že dobro v spominu. Oven je odhajal dne 5. aprila v večernih urah iz gostine na Keleziji. Potem je oblezel blizu gostine na cesti poleg Gradašnice, kjer sta ga našla dva domov vračajoča se Ljubljancana, ki sta ga skušala spraviti pokonci, da bi se ne prehladil. Oven je slednjič res vstal, je pa med prestopanjem zašel v naraslo Gradaščico, ki ga je odnesla s seboj. Mlmoldoča sta ga sicer skušala rešiti in sta ob bregu hitela za njim, pa ga je voda takoj zagrnila. Njegovo truplo so iskali tudi naslednje dni, bilo pa je že tedaj verjetno, da ga je Gradaščica odnesla v strugo Ljubljanske. Zanesla ga je prav do Slap, kjer so ga pred dnevi našli med lotjem blizu brega.

Krsto s truplom so včeraj popoldne prepeljali v Ljubljano, kjer je bil nesrečni Oven pokopan na mrtvaški oder v mrtvaški veži zavetišča sv. Jožefa na Vidovdan. Pogrnb bo danes popoldne ob 17. na pokopališču k Sv. Križu. Za Ovnom žalujejo soproga Jelka, mati Franciška, sestra Ivanika in pa dve hčerki ter sin. Nesrečnemu potokuju bodi ohranjen blag spomin. Žalujotim svojem nate iskreno sožalje!

Borzna poročila.

Carli, 13. maja. Beograd 10. Paris 10.55, London 21.50.75, New York 43.6.25, Buenos 73.65, Milan 21, Amsterdam 24.05, Berlin 125.130, Dunaj 81.70, Praga 15.25, Moskva 82.02, Bagdad 100.

POMLADNO VESELJE

NOVA OBLEKA,
LEPO PERILO
MNOGO CENEJE

PRESKER, SV. PETRA C. 14
Telefon 28-83

Slovenska vzajemnost se začenja z gramatiko

Slovesen zaključek čeških jezikovnih tečajev — JČ liga je priredila letos 15 tečajev

Ljubljana, 13. maja. Slovesni prireditelj JČ lige v mali filharmonični dvorani ob priliki zaključnega tečaja češkega jezika ne spada po svojem značaju in pomenu med navadne šolske ali šolarne proslave; z nemo upravičenostjo bi jo lahko uvrstili med lepe manifestacije za slovensko vzajemnost. Prireditve so se udeležili razen številnih tečajnikov, predvsem srednješolcev, tudi mnogi člani JČ lige v Ljubljani in češkoslovaški konzul ing. S. Miňovský.

Udeležence je pozdravil predsednik JČ lige dr. E. Stare, ki je tudi spregovoril o poslanstvu lig ter navduševal mlade tečajnike za njihove ideale. Končno je posvetil nekaj lepih besed prezidentu Češkoslovaške glede na njegov rojstni dan, ki ga praznuje v tem mesecu.

100-LETNICA KOLLARJEVE

VZAJEMNOSTI

Na sporedu je bilo tudi predavanje vodje jezikovnih tečajev prof. dr. V. Buriana, in sicer o Kollárjevi Vzajemnosti. Predavatelj je s svojo znano temeljitostjo in pronicavostjo ocenil velik pomen Kollárjevega znamenitega spisa, ki je posebno aktualen še dandanes ter vsebuje v marsičem še vedno najboljši program slovenske vzajemnosti ter zblíževanja.

Letos obhajamo 100-letnico Kollárjevega spisa, kar zopet dokazuje, kako bogata in za vse Slovence pomembna je bila doba romantizma, da skoraj ne mine leto brez praznovanja tega ali onega slovenskega jubileja s kulturnega področja. Puškin in Jan Kollár, oba letošnja slavljena, čeprav različna po svoji pesniški fiziognomiji, sta si vendar enaka v tem, da sta dvignila svoje literature, njihju težnje in prizadevanja, v višje svetovne in človeške horizonte. Kollár je to storil s svojo pesniško in praktično koncepcijo slovenske misli.

PRAKTIČNA FORMULACIJA SLOVANSKE MISLI PRED 100 LETI

Kollárjeva Sláva dcera, ki je izšla v definitivni izdaji l. 1832, je pesniški evangelij rodoljubne in slovenske misli, ponotene in še stopnjevanje z idejo človečnosti. Po takratni romantični znanosti je tudi Kollár pojmoval slovanstvo bolj abstraktno in verjel v slovanstvo bodočnosti, ki bo velika in slavna, zlasti, ko bo ustvarila človeštvo novo znanost in umetnost, novo človeško družbo. Sredstva za doseg tega ideala so bila po Kollárjevi pesniški koncepciji slovenske misli predvsem prosveta z literaturo in medsebojno vsestransko spoznavanje in zblíževanje vseh Slovanov. — Kollár se je v svoji formulaciji slovenske misli kljub romantični navlaki izkazal za moderno mislečega Vseslovana in postal je z njo resničen buditelj in prerok ne le svojega naroda, temveč vseh Slovanov. Še mnogo bolj kakor s Slavino hčerjo je K. razširil po vsem slovenskem svetu svoje misli o slovanstvu s svojo praktično formulacijo slovenske misli v spisu o literarni slovanosti vzajemnosti l. 1837. Tri leta po definitivni izdaji Slavine hčere. l. 1835, je imel K. svojo praktično formulacijo slovenske misli že gotovo in poslal jo je Poljakom, Rusom, Hrvatim in Srbom, ki so jo prevedli in objavili v časopisih. V Srbskem narodnem listu je izšla že l.

1835, k. se ni bila nikjer drugje objavljena in ko je vsebovala samo še 11 členov, do čim jih je imela pozneje 19.

PROGRAM SLOVANSKE VZAJEMNOSTI PO KOLLARJU

Glavne točke programa slovenske vzajemnosti po Kollárjevem spisu so: 1. ustanovitev slovenskih knjigarn v glavnih slovenskih centrih; 2. stolice slovenskih jezikov naj bodo na vseh slovenskih univerzah in tudi na zavodih, kjer Slovani študirajo; 3. ustanovitev slovenskih javnih in zasebnih knjižnic; 4. splošen slovenski časopis v vseh slovenskih jezikih; 5. primerjalne slovnice in slovarji slovenskih jezikov; 6. zbirke narodnega blaga, pesmi, pravljic itd.; 7. enoten pravopis za vse Slovence; 8. trebljenje tujk in sprejemanje pristnih slovenskih besed, kar bi Slovence približevalo k idealu vseslovanskega jezika; 9. potovanje po slovenskih deželah in bivanje pri drugih Slovanih; 10. shodi slovenskih znanstvenikov; 11. slovenske antologije za slovensko šolsko mladino.

SE VEDNO AKTUALEN PROGRAM

Za takratno dobo je pomenil Kollárjev spis poln praktičnih navodil za zblíževanje in zedinjenje vseh Slovanov maksimalni medoslovanjski kulturni program. S tem pa, da si je K. drznil v predmarčni dobi in v času silnega cenzurnega pritiska klicati vse Slovence pod eno zastavo, zlasti še z vidiki na slavno in svobodno slovanstvo bodočnosti, je srečno posegel tudi na politično področje. Če se ozmemo po slovenskem svetu dandanes, ne moremo biti povsem zadovoljni z dosedanjimi izsledki slovenske vzajemnosti; na vseh straneh vidimo večji ali manjši kaos. Zato je treba ob tej priliki še tem glasneje opozarjati: Kollár je še po 100 letih vedno sodoben, aktualen program! — JČ liga, ki prireja vsako leto tečaje češkega jezika, pravičljiva Kollárjev medoslovanjski program prav v njegovem jedru, v duhu Masarykovih besed: Slovanstva vzajemnost se začenja z gramatiko!

LEPI USPEHI TEČAJEV

Po predavanju so pokazali tečajniki, kaj so se naučili. Treba jih je pohvaliti, kajti dobro so se naučili češkega naglasa. Mogočno je vplivala zborovska deklamacija (klasična gimnazija, fantje in dekleta) Kollárjeve Slavine hčere, predpeva. Nerudovo Velikost je recitirala dijakinja I. Strojanova, Čechove Lešetinske zvonove Petruša Dobriča, Kollárjevo Prerokovanje Z. Grom, J. Wolkerjevo Balado o bolniku D. Stefančičeva in Brežnovu Mater L. Pirec, Breča Setina in V. Slapsak sta pa za spremembo povedala nekaj anekdot.

Spregovoril je še konzul ing. S. Miňovský, ki je stvarno ter vsakomur razumljivo nakazal najpomembnejše naloge slovenske vzajemnosti; Slovani moramo ustvariti svojo, slovanstvo kulturo, enakovredno germanski in romanski, ter napeti vse duševne sile, da doprinesemo človeštvu svoj delež. To je naša skupna naloga. — Končno se je predsednik dr. E. Stare zahvalil banki upravitelj, da je pokazala razumevanje za prirejanje tečajev na solah. Konzul ing. Miňovský je še obdaril tečajnike s knjigami in brošurami, s čimer je bila lepa prireditelj zaključena.

smo gledali po Cesarju in Markoviču še Radenkoviča v isti ulogi, in zopet je bilo gledališče polno vidno silno zadovoljnega občinstva. Gost je pokazal v svoji ulogi mnogo igralskih odlik, nekaj svojih posebnosti, vzgledno govorico, močno realizirano v karakterizaciji ter postal živ tip iz beograjskega meščanstva. Zlasti je ugajal v prizorih, ki jih je čisto naravno igral in govoril in abuzual vtiak resničnega doživljanja. Groteskno in naravnost burkasto zaleti prizori pa so seveda učinkovali posebno na galerijsko občinstvo. V splošnem je bil Markovič starjši in verjetnejši Cvijović, in bi bili Radenkoviča rajši gledali v neki serioznejši in igralski zanimivejši ulogi. Občinstvo mu je živahno ploskalo in je prejel šopek s travkovi.

Kradel je, kar je dobil

Smartno pri Litiji, 13. maja. V tovarni tukajšnjega usnjarja g. Pavla Knafliča se je zgledal popotnik in ponudil na prodaj nekaj koz. — Tovarnar je spoznal, da so kozje ameriškega izvora, zato je upravičeno sklepal, da tujo niso na pošten način prišle v roke. Medtem, ko je oddajal tuje kozje v skladišče, so bili o njem obveščeni litijski orožniki. Na koleh so prišli v Smartno in aretirali popotnika.

Na litijski orožniški postaji so ugotovili, da so zasledili dogo iskanega ptička. Zadnje čase so bile za njim izdane številne tiralice. Lojze Anžlovar, doma iz Tlake pri Sv. Križu, je vlianjil in kradel, kjer je le mogel, po svetokriški okolici, po Dolenskem in tudi po Ljubljani, kjer je ukradel nedavno dve kolesi, eno pred neko gostino na Tyrševi cesti. Odeljal se je iz Ljubljane s kolesi in drugo ukradeni roba na Hrvaško. V Karlovcu je imel tatnisko prodajalno. Tam je razpečeval blago, ki ga je ukradel po Sloveniji. Zato se je ta lahko dolgo skrivati. Kozje, ki jih je prinesel na prodaj v Smartno, je dobil v Mokronogu. Pri tankjšem tovarnarju usnja jih je ukradel, krenil je preko dolenskih hribov in prišel v Smartno. Pri nas pa so ga razkrižali in aretirali. Anžlovar se bo zagovarjal pred sodiščem za svoje grehe, ki jih je že več priznal.

Z dinamitom porušili evharističen križ

Kamnik, 23. maja. Danes okrog 1. zjutraj je zbudila Kamničane iz sna strašna detonacija. Ljudje so prestrašeni planili iz postelj, odpirali okna in izpraševali, kaj se je zgodilo. Prvi hip so mislili, da je nastala eksplozija v smodnišnici, a kmalu so zvedeli, da je razneslo velik evharističen križ, ki je stal na razvalinah Malega gradu in je bil viden daleč naokrog. Ze okrog 4. zjutraj je nastalo pravo romanje na Mali grad, kjer so bili ljudje priča strašnem razjedanju. Velik lesen križ, stoječ na masivnem podstavku, visok najmanj 8 m, je razneslo skoraj na drobne kose. Pri eksploziji je križ vrglo na jugozapadno pobočje gradu. Na kraju, kjer je stal, je ostal samo meter visok kol, poleg katerega so našli več metrov višalnih vrvice. Strojci so v temni noči pobegnili in se poskrili.

Orožniki so uvedli preiskavo in zadržali dohod na Mali grad. Seveda je zlobno dejanje zelo razburilo mimo kamniško prebivalstvo.

Zopet stojimo torej pred dejanjem, ki ga posebno v naših razmerah ne moremo razumeti. Podvignost med našim ljudstvom se daleč ni iztrebila, nož se vedno gosposkari, toda vprašati se moramo, zakaj in od kod namkrat lahko bi rekli sistematično podiranje evharističnih križev? To z občajno podivjanostjo naših ljudi v večini primerov kot posledico pomanjivosti vsaj nima nič skupnega, in tu ne pomaza valiti krivde na politične nasprotnike. Treba bo končno poseči do korenin tega zla in dognati od kod so poznale.

Iz Ptuija

Ptujska bolnica se razširi. Pri ptujski bolnici je postalo zadnje dni zelo živahno. Gradbeno podjetje V. Dengg je pričelo graditi prizidek bolnice, na katerega smo že leta in leta čakali. Seveda s prizidkom se ne bo dosti pomagalo, ker bo bolnica s tem pridobila le nekaj postelj več. V prizidku bo v glavnem upravno poslopje, operacijska dvorana in lekarna. Pričakovati je, da se bo poslopje drugo leto zopet razširilo. Zlasti na bi bil potreben poseben paviljon za jetične.

Še o zločinu v Muretincih

Radi sinove nagle jeze in trme uničena vsa družina

Ptuj, 13. maja. Ze večeraj smo kratko poročali o strašni družinski tragediji, ki se je odigrala v torek zvečer v družini Znidarič v Muretincih. Muretinci so znani kot mirna vas in spadajo pod občino Sv. Marjeto nad Ptujem. Vaščani žive med seboj v dobrih odnosih in le redko se sliši o pobojih. Zato je tem bolj pretresla vaščane vest, da se je sin spozabil nad svojimi starši in jih pobil do smrti in to le zaradi svojega nezakonskega otroka.

Starša Franc in Marija Znidarič sta že pred leti izročila svojemu sinu Francu posvetstvo, ker se je poročil in sta sama živela pri sinu kot prevzika. Očeta, ki je bil star 66 let je zelo bolelo, da se sin ni hotel brigati za svojega nezakonskega otroka in je zato hotel še pred smrtjo urediti tudi to zadevo pred sodiščem. Na jel je zaradi tega nekoga odvolata v Ptuj, pri katerem se je še mudil usodnega dne. Ko se je oče vrnil zvečer domov, je sin takoj posegel v razgovor, med katerim se je zelo razburil. Da se izogne kaj hujskemu, se je siloval oče umakniti snu, ker ga je poznal kot zelo razburiljivega, k svoji ženi v čumasto. Sin je takoj za njim prišel v kamro ter načel znova prepri, med katerim je napadel očeta s pestmi. Da se izogne hujskemu, sta odšla

oče in mati iz hiše. To pa je sina še bolj razjezilo in je skočil za njima. Med potjo je pograbil kol ter začel na vso moč udrihati po očetu, ki se je ves krvav nezavestno zgrudil.

Videč, kaj se je zgodilo z očetom, je začela mati bežati, na nesrečo pa so bila vrtna vrata zaprta in jih starika ni mogla hitro odpreti tako, da jo je sin takoj dohitel ter jo pobil s kolom do smrti. Mati je takoj izdihnila, dočim je oče je kazal znake življenja. Zato so sosedje, ki so prihiteli takoj na pomoč, poklicali iz Ptuja reševalni avtomobil, ki je kmalu prišel, žal pa prepozno, ker je tudi že oče med tem izdihnil. Oba nesrečnika so prepeljali v mrtvašnico sv. Marjete.

Sin je po krvavi dejanju ostal mrtan, se objel ter odšel v Gorisnico, kjer se je javil orožniku, ki so ga pridržali in ga v sredo zjutraj oddali v sodne zapore. Zaradi sinove trme je tako uničena vsa družina. Z nesrečni sočustvuje vsa fara ter obsoja grad sinov zločin, ki je menda edinstven v našem okraju. Sodna komisija, ki je opravila obdukcijo, je ugotovila pri obeh počeno lobanjo. Smrt je nastopila takoj, ker se je vili kri v možgane. Tudi takojšnja zdravniška pomoč bi bila zaman.

Zlobna roka požiga

Semič, 12. maja. Ze od leta 1934 je bilo vsako pomlad v maju okrog Semiča več požarov tako, da so legli ljudje vsako noč v strahu k počitku. Težka slutnja se je uresničila. V ponedeljek zvečer je začelo biti plat zvona in kmalu so bile vse bližnje vasi na nogah. Gorela je vinska klet na Vrtači, last posestnika Matije Severja iz Sel pri Sv. Duhu. Gasiti je prihitelo takoj mnogo ljudi, a žal se ni dalo nič rešiti, ker ni bilo v bližini vode. Uničena je vsa vinska posoda in pijska, da ima lastnik nad 20.000 Din škodo, zavarovan je bil pa baje samo za 5.000 Din.

V torek ponoči je pa opazil g. Pastoverh, da se iz župnikovega pada kadi. Takoj je poklical ljudi in obvestil župnika. Kmalu je bilo vse poslopje v plamenih. Semiška gasilska četa je takoj prihitela z brizgalno, delovala sta tudi dva hidranta in kmalu so prispeli še gasilci iz Stranske vasi s svojo dobro motorno brizgalno, toda rešiti se ni dalo nič. Obvarovati so mogli le sosedna poslopja in pa župnikov kozolec, ker mu je ogenj uničil poleg poda tudi seno, tako da nima kaj pokladati živini. Pri podu je bila tudi shramba za poljedelsko orodje, boljše vozove in konjsko opremo. Tudi vse to je zgorelo. Sreča v nesreči je bila, da ni pihal veter, sicer bi bil Semič danes žalostno pogorišče. Pod je bil krit z opeko, pa ga vendar ni bilo mogoče rešiti, ker ga je zlobna roka zažgala spodaj na več krajih. Zavarovan je bil za 40.000 Din. Škoda pa znaša nad 120.000 Din. Zamirimo je, da je neki Rantlov Jože pred 48 leti na istem kraju zažgal pod.

Orožniki so pridno na delu, da izsledijo požigalca. Upamo, da se ne bo dolgo skrival, posebno če bodo tudi orožniki pomagali ljudem izslediti ga.

Iz Celja

— Vprašanje eksploatacije ležišča bakra pri Blagovici, o katerih je poročal »Slovenski Narod« v torek, je začelo v težavah starši. Lastnik prenosovnika v Motniku g. Maks Osvatitsch iz Celja, ki je odkril omurjena ležišča bakra, se je v torek vrnil iz Nemčije, kjer je skušal zainteresirati nemški kapital pri eksploataciji. Udeležba nemškega kapitala pa zaenkrat ni uspeła.

— Starokatoliška služba boja bo na hribovski ponedeljek ob 9. v Sokolskem domu v Trbovljah, zaradi česar ta dan v Celju ne bo starokatoliške službe božje.

— Pričetek kopalne sezone. Mestna občina bo v soboto 15. t. m. odprla svoja kopališča ob Savinji in sicer moško in žensko kopališče pri parku ter kopališče »Dianot na Bregu.

— Dva usodna padca. Na Tratni pri St. Juriju ob juž. žel. si je 60letna preužitkarica Ana Cimermanova pri padcu v blevu zlomila desno roko, na Glaziji v Celju pa si je 14letni posestnikov sin Josip Novinšek iz Velenja v torek pri padcu zlomil levo nogo. Ponastrečena se zdravi v celjski bolnici.

Samomor neznanca pod vlakom

Davi je skočil pred železniško zapornico v Puharjevi ulici pod brzovlak okrog 30 let star možki

Ljubljana, 13. maja. Samomor pod vlakom so pri nas zadnje čase pogosti in po njih lahko sklepamo, da si izbirajo smrt na železnih tirnicah tragični obupniki, ki prav za prav ne morejo mnogo izbirati niti med načinu smrti. Kljub temu, da je bilo zadnje čase več samomorov in čeprav baje spomladi prostovoljna smrt ni nič posebnega, vendar samomor, kakršnega je izvršil davi v Tivoliju mlad človek, človeka pretrse.

ČAKAL JE NA SMRT

Davi pred prihodom brzovlaka, št. 602, ki vozi po voznem redu iz Ljubljane proti Trstu ob 5.48, a je danes imel 8 minut zamude, se je neravno sprehajal pred železniško zapornico v Puharjevi ulici okrog 30 let star človek. Nervozno je kadil cigareto in se nemirno prestopal, da bi zbudil pozornost invalida A. Lovke, k. je prišel po Bleiškovi cesti. Neznanca je opazil tudi železniški čuvaj A. Pekelj, ki zapira zapornico pri glavnem tiivolnem prehodu. Lovko se mu je ustavil in opozoval neznanca, ker se mu je zdelo njegovo vedenje sumljivo. Medtem se je že bližal brzovlak s postaje, razmeroma počasi, ker tam še ne vozi s polno hitrostjo.

»ZBOGOM, GOSPODJE«

Neznanec je naglo odvrnil cigareto, zaklical »Zbogom gospodje!«, se sklonil in legel na prago med tračnice, z glavo proti vlakom. Krčevito se je oprjel železnega praga, da bi ga vlak ne pahnil s proge. Vse to se je zgodilo v trenutku, z veliko hitrostjo, da ni bilo časa misliti na rešitev obupanca, kajti vlak je medtem že privozil zagrabil samomorilca, ga vlekel 30 m proti glavnemu prehodu, nakar je truplo zasunkalo tako, da so kolesa odrezala noge tik pri životu.

DA BI TRUPLA NE RAZMESARIL DRUGI VLAK...

Čuvaj je takoj prihitel k samomorilcu, a mu seveda ni mogel več pomagati, saj je bil obupanec takoj mrtel. Bil je zelo razmesarjen tudi po glavi in truplo je bilo vse obtolčeno. Zelo so bile ranjene tudi roke. Čuvaj je nekoliko odmaknil truplo od tračnice, da bi ga ne razmesaril še osebni vlak,

ki vozi ob 6.15 proti Trstu. Noge so ležale na levem tiru med tračnicami, truplo pa med tirami. Klobuk se je skotalil v jarek ob Trubarjevem parku. Čuvaj je takoj telefoniral o samomoru na postajo, odkoder so obvestili o tem policijo. Ob 7. je bila na kraju samomora že komisija.

KDO JE SAMOMORILEC? ČEVILJAR?

Policijska komisija ni mogla ugotoviti identitete samomorilca. Pri njem niso našli nobenih dokumentov. Iz suknjiča je padla rjava listnca, ki je pa bila prazna, če ne vzamemo v poštev svetilnice in svinčnika, kakršnega rabijo čviljarji. Tudi po samomorilčevih rokah policija sklepa, da je bil neznanec čviljar. Obleden je bil še precej dobro, in sicer v silo promenadno obleko, zelenkasto srajco, imel je nizke čevlje, ki so očitno ročno delo, kar zopet kaže, da je bil najbrž čviljar. Kravato je imel zvito v žepu. Neznanec je bil gladko obrit. Imel je kostanjeve kodraste lase.

Na policiji domnevajo, da je samomorilec najbrž odvrnil dokumente našle prof. da bi ne mogli ugotoviti njegove identitete ter da bi s tem prihranil svojem vsaj za nekaj časa žalost in silitosti. Policija je truplo fotografirala in bo objavila fotografijo, da dožene, kdo je samomorilec.

Gledališke vesti

— Marič Peršova, bivša mezosoprannistka slovenske opere pred vojno in dolgoletni člen slovaškega narodnega divadla v Bratislavi, bo 13. t. m. slavila 30-letnico svojega umetniškega delovanja v priznani izvrstni kreaciji Azucene. V tej partiji je žela priznanje tudi na Dunaju, kjer je gostoval ves ansambl bratislavske opere. Na jubilejni predstavi nastopi kot Leonora Zin ka Kunčeva, bivša operna primadona naše in zdaj člen opere nemškega gledališča v Pragi. Marič Peršova ušiva v Bratislavi kot odlična pevka velik ugled. V Ljubljani sta bili sestr Peršovi več let pri naši operi, a z materjo vred tudi članici zbor Glasbene Maticice.

— Dušan Radenković, člen beograjske drame, je gostoval v Nušičevi komediji »Dr. in sicer kot života Cvijović. Tako

Globoko pretresena javljam s tem, da je moj ljubi mož, naš ljubljani oče, tast, stari oče, brat in stric, gospod

Max Osvatitsch sen.

ravnatelj Bela-Motniške smerogokopne združbe v Celju,
11. maja 1937. o polnoči v 57. letu starosti po neumornem delu izdihnil svojo blago dušo

CELJE, GRAZ, LINZ, SMARJE pri JELSAH, SEVNICA, 11. maja 1937.

GLOBOKO ŽALUJOGA SOPROGA
Mitzi Osvatitsch

MAX OSWATITSCH jun., sin, SIEGLINDE OSWATITSCH, roj. WINKLE, snaha, SIGRID, UTE, ULRIKE, vnukinje, prof. ALOIS OSTWALD, dr. JOSEF OSWATITSCH, MILA LAVERAC, brata in sestra, v imenu vseh drugih sorodnikov.

Blagoslov se vrši v petek 14. maja ob 10. uri dopoldne na mestnem pokopališču v Celju — pogreb istega dne v St. Peter-Friedhof (evang. Abtlig.) v Grazu ob 18. uri.

Prosimo tihega sožalja.

Za binkoštno številko »Slovenskega Naroda«

ki bo izšla v soboto popoldne, naj interesenti naroče oglase čimprej, najkasneje pa do petka, 14. maja, do 17. ure. Oglasevanje priporočamo zlasti gostilničarjem, ker je »SLOV. NAROD« med ljubljanskim meščanstvom najbolj vpeljan list.

DNEVNE VESTI

— Počastitev spomina dr. Pivka v Brnu. Češkoslovaško-jugoslovenska liga v Brnu je priredila z drugimi korporacijami v petek zvečer spominski večer, posvečen velikemu prijatelju češkoslovaškega naroda dr. Ljudevitu Pivku. Prireditelj je otvoril g. Reinberger, ki je zaigral na orglah skladbo Cesara Francka, potem je pa izpregovoril o pokojnem dr. Pivku prof. O. Maska. Spominjal se je Pivkovih visokosolskih študij v Pragi, s katerimi je navezal prve stike s Čehi. Svojem prijatelju do češkega naroda je ostal zvest vedno v svojem narodnem, publicističnem in sokolskem delu. O Pivkovem zanimivem, dramatičnem doživljenju polnem delu med svetovno vojno je izpregovoril tabni kapitan J. Niederle. Omenjal je zlasti pokojnikovo delo na italijanskem bojišču, kjer je organiziral tako zvano carsko akcijo, ki naj bi bila v septembru 1917 pomagala italijanskim vojski prodrati avstrijsko fronto. Načrt se pa po krivdi Italijanov ni posrečil. Pivko je moral pobegniti v Italijo, kjer je organiziral četo dobrovoljcev. To je bil začetek slavnega 39. češkega legionarskega polka. O Pivkovem sokolskem delu je govoril prof. Loubal. Prireditelj je zaključila vojaška godba, ki je zaigrala jugoslovensko in češkoslovaško državno himno.

— Prešernova kočna na Stolu ostane tudi preko binkoštnih praznikov zaradi visokega snega zaprtja in kot običajno za silo oskrbovana. Planinci in ljubitelji prirode naj prenočujejo v Valvazorjevi koči, ki je stalno oskrbovana.

— Pošta hranilnica podružnica v Ljubljani na binkoštni ponedeljek 17. maja ne bo poslovala za stranke.

— Večna popravila na strojih zahtevajo dragocen čas in govorimo. Pomislite, ali ne bi bolje in hitreje producirali vaših obrati, če bi si namesto vaših zastarelih strojev nabavili nove! Spomladanski velesejem v Ljubljani od 5. do 14. junija vam nudi izber.

— Borza dela sprejme: 1 petarja, 3 blapce, 1 žagarja, 1 soboslikarja, 2 krojača, 1 izdelovalca kleja, 1 mizarja, 3 čevljarje in 2 tesarja.

MORSKE RIBE se dobe vsak četrtek in petek v RESTAVRACIJI »SLOV. SV. PETRA« cesta 7. — Vina domača in dalmatinska prvovrstna. Razniji in čevapčiči ter vsa druga mrzla in gorka jedila vedno na razpolago. Lep senčnat vrt. — V soboto, nedeljo in ponedeljek koncert vojaške godbe.

— Tudi v usnjarski industriji in obrti, ki bosta letos bogato zastopani na ljubljanskem velesejmu, od 5. do 14. junija, velja pravilo, da se s postopnim in sistematskim obdelovanjem pridobljenih izkustev stvarjajo novi pogledi, ki prenešeni v delo, ustvarjajo vedno boljše in modernije izdelke. Letos boste naravnost presenečeni, ko boste videli v razstavišnih prostorih ogromen napredek naše domače usnjarske industrije in čevljarstva obrti!

— Izlet v Postojnsko jamo v nedeljo 23. maja. Prijave se sprejemajo do 15. maja v pisarni Udruga žel. uradnikov, Ljubljana, Kolodvorska 43 vsak dan od 17. do 18. ure, v trgovini Tjekar, Ljubljana, Selenburgova, Gorec, Tyrševa cesta, Pausch, Wolfova ulica, v Mariboru g. V. Verhovšek, gl. kol. v Zagrebu g. Jugović, uradnik direktorje drž. žel. soba 95 in slovenska čitalnica v Narodnem domu. Radi velikega zanimanja se prijavi čim prej in ne zamudite te izredne prilike prvega društvenega izleta. Udeležiti se lahko izleta vsakdo!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Večerja je znašala najvišja temperatura v Beogradu 29, v Zagrebu in Skoplju 25, v Sarajevu 24, v Mariboru in Splitu 21, v Ljubljani 20,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,1, temperatura je znašala 11.

— Velika povelja. Uradnik Električnih central v Subotici Bogdan Kragujević je že v decembru 1933. poveljil 251 tisoč 640 Din, pa so šele zdaj odkrili njegovo poveljebo. Ko so ga prijeli in ko je spoznal, da poveljebo ne bo mogel utajiti, jo je priznal.

— Mačka došla miš. V vasi Jakovu pri Zemuni živi čuvaj črpalke na nasipu Sime Otanjo, ki je postal naenkrat središče pozornosti vse okolice. Mož ima namreč mačko, ki je skoraj dva tedna poleg svojih mladičev došla tudi miško. Prvi hip ljudje niso hoteli verjeti, da je to mogoče, in obrnili so se na inženjerja Tomića, zaposlenega v zadrugi za izsuševanje tamošnjega močvirja. Ing. Tomić je izjavil, da je na lastne oči videl kako ma-

čka doji poleg svojih mladičev tudi miško. Kaj takega se menda še ni zgodilo, saj je znano kako velik sovražnik miši je mačka.

Iz Ljubljane

—lj Repertoar našega gledališča se menjava kakor aprilsko vreme. Včeraj je bilo rečeno, da bo drevi vzporedna opera »Plamen« za red C, danes je pa naenkrat prišla na repertoar opereta »Sv. Anton vseh zaljubljenih patron« ne da bi gledališka uprava povedala zakaj ta nenadna izprememba. Razumemo in upoštevamo sitnosti, ki jih ima gledališka uprava z repertoarjem, vendar se nam pa zdi, da bi malo več reda ne škodovalo.

—lj Posestniki konj in voz se opozarjajo, da bo v kratkem vojaški pregled vseh dorastlih in še nepregledanih konj. Kdor ima take konje, naj jih najkasneje do 20. t. m. zgasi v mestnem vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7-l. soba 3, od 8. do 12. ure. V vojaškem uradu je treba vedno sproti prijavljati tudi vsako spremembo, kakor nakup, prodajo, pogin itd. Za nepokorneže so predvidene ostre kazni.

—lj Nered pri Vodnikovem spomeniku. Vodnikov trg je, kar se liče snage v Ljubljani eden prvih. Izpravi je živili. Čudno je, da občina samemu trgu posveča največjo pozornost, popolnoma pa je zanemarljiva Vodnikov spomenik. Čeprav baš letos obhaja jubilej, ki bo merodajnim gospodom nemara znan. Okoli spomenikovega podstavka je namreč majhen nasad, poln bohotnega plevela in tako visoke trave, da bi jo že davno kazalo pokositi. Med travo poganjajo marjetice, cvetlički, regrati, zlatice in kdo ve kakšne rožice še, ki niso niti najmanj v okras spomeniku. Prav tako pa ne tistim, ki bi zanj morali gledati na Vodnikovo zaslugi dojesto skrbeti. Morda se bodo naposled prizadeji vendar zagnali in poskrbeli, da bo okoli Vodnikovega spomenika vsaj tu in tam zapela kosa, če že ni mogoče poskrbeti za malo dostojnejši nasad.

—lj Pravi koncertni spored je določen za jutrišnji javno produkcijo ljubljanskega drž. konservatorija. Nastopita violista Prevorsek in Burger iz šole prof. Jana Šlaisa ter pianista Bojan Adamčič in Marta Osterčeva iz šole prof. Antona odnomo prof. Janka Ravnika. Celotni spored pa se je našel v komorni šoli prof. Šlaisa. Produkcija je ob 1/4 na 7 v veliki filharmonični dvorani v petek, 14. t. m.

—lj Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20. uri redno pevsko vajo. Prosimo točno in polnoštevilno.

—lj Maša zadušnica za Matejem Hubadom. Jutri zjutraj ob 7. uri bo v ljubljanski stolnici pri velikem oltarju maša zadušnica za pokojnim ravnateljem Matejem Hubadom.

—lj Vidovdanski izlet Jadranske straže. Kakor smo že poročali, priredi krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani od 26. do 30. junija izlet na Jadran, in sicer iz Ljubljane preko Sušaka in Splita v Makarsko in nazaj. Izletni odbor opozarja vse one, ki se zanimajo za ta izlet, da je program izleta že pripravljen in da ga lahko dobe v pisarni krajevnega odbora (Tyrševa cesta št. 1a-IV). Prijave se sprejemajo do 15. junija.

—lj Društvo »Tabor«. Drevi ob 20.30 redni članski sešatek v kemični predavalnici realke v Vegovi ulici. Na dnevnem redu so važne društvene zadeve.

—lj Mladinska organizacija JNS ima danes ob 20. uri v strankinih prostorih, Kazino II. nadst. plenarno sejo. Vabljeni so vsi člani organizacije. Prosimo, da se seje sigurno udeležite.

—lj Zile si je prerezal. V stanovanju na Cesti v Mestni log 89, so se davi sprli muslimanski delavci in sicer davi žensk. Med prepričim se je 30letni hro Abasič tako razjezil, da je potegnil nož in si prerezal žile na desni roki. Abasič je odkleto že precej krvi, preden so pozvali reševalni avto, ki ga je prejeljal v bolnico.

—lj Takvina koles v Ljubljani in okolici se vedno množe. Ne mine dan, da ne bi bilo prijavljenih kar po več tatvin koles, ki jih pušajo lastniki čisto brez nadzor-

Dober nasvet ... staviam Vam predlog: Očistite si enkrat svoje zobe z zobno pasto Chlorodont in če bodo Vaši zobje izgledali v nekaj dneh bleščeče beli, boste veseli, da ste sledili mojemu nasvetu. Kljub veliki čistilni moči Chlorodont ne načinja dragocene zobne sklenine, ker je čistilno jedro te zobne paste mehkejši kot zobna sklenina. Poskus prepriča. Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Chlorodont

stva pred vrati poslovnih lokalov trgovin ali gostlin. V ponedeljek sta bili ukradeni spet dve kolesi in sicer Piberniku Francu iz veže v Lingarjevi ulici 1 in pa Francu Puciharju z dvorišča Vzemajne zavornice na Miklošičevi cesti. Prvo kolo je vredno 500, drugo pa 600 Din. Policija tatove koles pridno zasleduje, pa jih ne more vedno lahko izslediti, ker spravljajo tatovi kolesa na deželo, kjer jih razni sušmarji predelavajo in zamenjajo posamezne dele. Varnostne oblasti so neki taki delavnici že na sledu in bo že v kratkem aretiranih več oseb.

Iz Hrastnika

—lj »Divji lovec« na sokolskem odru v Hrastniku. V soboto in nedeljo je vzporedna naša dramska družina v režiji poštvalnega br. ing. Freyerja Finžgarjevo narodno igro »Divji lovec«, zelo dostojno. Za igro sama zahteva poleg množice sodelujočih, ki mora biti vsak zase »cel človek«, še precej razgibano sceno, torej tehtne zunanje efekte. Slednja zahteva je »krožni horizont«, ki si ga je sokolsko gledališče omislilo, v celoti izpolnil. Vsi sodelujoči, zbor in solisti, so svoje delo častno vršili mnogi kar rutinirano izvršili. Posebej bi se omenili vernega »rhtarja« (ing. Freyerja), resnega »Grozda« (Candra), umerjeno »Majdo« (Kolišovo), malce »pregorskega loveca« (Pretnerja), dovršenega »Gašperja« (Pogačnika) in dovolj »trapaškega Tončka« (Rometa). Pevske točke, ki jih je uredil, deloma priredil br. Cander, je z umevanjem spremljal orkester Glasbenega društva Hrastnik, pod vodstvom neumornega br. Jagra. Narodna igra, dramatičnega naša preteklost, zgodovina, bo vedno uspeh, zato še takega blaga, ki gre v denar, duša pa ima največji dobiček. — M.

Iz Maribora

—lj Gostovanje Stjepana Ivelje. V kratkem bo gostoval v mariborskem gledališču bivši priljubljeni tenor mariborske operete, sedaj uveljavljen član zagrebške opere gosp. Stjepan Ivelja. Nastopil bo v vlogi Sou-Ilouga v Leharjevi opereti »Dežela smehljajca«.

—lj Telovadni nastop srednješolcev. Včeraj popoldne se je vršil na letnem sokolskem telovadišču telovadni nastop mariborskih srednješolcev, ki si ga je ogledala ogromna množica mešanov in okoličanov. Vse vaje so bile izvedene lepo in brezhibno, zlasti pa so ugajale orodne vaje. Akademije so se udeležili tudi predstavniki civilnih in vojaških oblasti z generalom Milenkovičem na čelu. Sodeloval je vojaška godba. Telovadni nastop mariborskih srednješolcev je pokazal smisel našega naraščanja za gimnastiko in poštvalnost telovadnih učiteljev.

—lj Slikarska razstava. Na binkoštno nedeljo bo v kazinski dvorani v Mariboru svečana otvoritev razstave umetniških slik priznanega mariborskega slikarja Alberta Sirkarja. Razstaval bo najlepša dela z našega sinjega Jadrana.

—lj Šahovski boj je končan. V torkel je bilo v kavarni »Central« odigrano zadnje kolo turnirja za šahovsko prvenstvo Maribora. Prvak je postal Mešiček s 7 in pol točke, na drugem mestu je lanski prvak prof. Stupčan s 7 točkami, slede Kukovec 6 in pol, Kruček 6, Babič 5, Lobkov 4 in pol, Lukes 3, Kneht 2 in pol, Albanec 1 in pol in Sever 1 in pol.

—lj Nočni vrom. V noči na torkel so neznani storilci vlomili skozi okno v pisarno trške Sokliče na Aleksandrovi cesti in stikali za denarjem. Ker tega ni bilo najti, so vilo

milij ukradli popolnoma nov pisalni stroj in žensko kolo, tako da znaša škoda okoli 6000 Din.

—lj Gledališče. Drevi bo repriza Fallove operete »Dolarska princesa«. Predstava je za red B.

—lj Dva mariborska letalca odlikovana. Ob priliki 15letnice Aerokluba sta bila odlikovana z redom sv. Save V. stopnje ing. dva mariborska letalca Franjo Pivka in ing. Cijan.

Iz Trbovelj

—lj Delo Bratovske skladišnice: Na seji v torkel je upravni odbor tukajšnje bratovske skladišnice sklenil nabaviti za svojo bolnico v Trbovljah nov, moderen rentgen aparat. Upravni odbor je nadalje razpravljao o predlogu za zvišanje pavšala za zobozdravljenje ter ga končno odklonil z ozirom na slabo stanje blaginje. Za zobozdravljenje svojem je odbor odobril znesek Din 3000.—. Za zdravljenje v toplicah, svezem zraku in počitniških kolonijah je bila za letošna obdobja vsota Din 100.000.—. Razpravljalo se je, kam naj bi bratovska skladišnica letos poslala otroke svojih članov. Zelo ugodno ponudbo je dobila bratovska skladišnica od uprave Trboveljskega doma v Bakru, ki je last ge. šol. upraviteljice Lapornikove in g. učitelja Sušnika v Trbovljah. Po tej ponudbi znaša dnevna oskrba za 1 otroka z vožnjo vred za 3 tedne samo Din 300.—. Za rudarske otroke bo to letovanje na Jadranu velik dogodek, ki se jim bo neizbrisno utisnil v mlada za lepoto dovetna srca. Za one otroke pa, ki bi morskega zraka z ozirom na slabotno konstitucijo ne prenesli pa bodo zdravniki predpisali sveži zrak v Gornji Savinjski dolini, kjer bo druga kolonija Bratovske skladišnice. Kraj letovanja bo še izbran. V ta namen je določeno Din 20.000.—.

—lj Starokatoliška služba božja bo na binkoštni ponedeljek ob 9. uri dopoldne v dvorani tukajšnje sokolskega doma.

—lj Binkoštni izlet rudarjev: To staro tradicijo naši rudarji zvesto goje. Vsako leto o Binkoštnih poročajo na Sv. Planino z godbo. To romanje datira še iz časa, ko se je trboveljski rudnik šele razvijal iz prvih početkov rudarstva. Stari rudarji pripovedujejo, da je razsajala v tistih letih v trboveljski kotlini strašna epidemija, ki je pobrala na stotine ljudi. Takrat so se naši rudarji zaobljubili, da pojdejo sleherni leto na binkoštni ponedeljek na Sv. Planino, ki je ob takrat postala nekakarska romarska pot naših rudarjev. Tudi na letošnji binkoštni ponedeljek bodo odšli rudarji ob pol 7. uri zjutraj izpred tukajšnje glavne pisarne z godbo na čelu na Sv. Planino, kjer bo služba božja, nato pa veselje v pomladanski planinski naravi. Zeleti je le, da bi bilo lepo vreme.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 13. maja: Rivala. Red Četrtek. Petek, 14. maja: Peter in Aleksej. Red A. Sobota, 15. maja: Rivala. Red B.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 13. maja: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red C. Znižane cene. Petek, 14. maja: zaprto. Sobota, 15. maja: Car Kaliojan. Premiera. Premierski abonma.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZEFR, POPELIN, TOURING

za moške stajce, GRADL za spornice blazne izborne kakovosti in v najnovjših vzorih priporoča

ROBERT GOLI

specijalna zaloga platna, belega in pralnega blaga.

LJUBLJANA, Selenburgova ulica 3.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK. Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Vpisovanje dnevno od 6. do pol 8. ure zvečer. — Učna ura 2 Din. Christofor učni zavod. Domobranska cesta 15. 1325

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZAGINI ODPAVKI. bukovi, hrastovi, smrekovi suhi in žagane po najnižjih cenah, dobite pri: LAURENČIČ & Co. Ljubljana. Vošnjakova ulica 16. 1328

VITAMIN SIR. v škatlah nadomestje glede hranljivosti 100% vsako drugo hrano. Glavna zaloga: Černe Oskar Sv. Petra c. 35.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5

Kako sem dosegla uspeh pri moškem

Za 50% sem se polepšala s pomočjo modernega čudeža

Moja koža je bila napol mrtva — nagubana, uvela in postarana, po duši pa sem se vedno bila mlada. Rada bi plesala, a nihče ni prišel po mene. Mladi moški iščejo mladost. Obrnila sem se za nasvet na specialista-kosmetika. Povedal mi je, da moram koži primanjkuje biocel, dragocena sestavina, ki kožo ohrani svežo, čvrsto in mlado. Znanost je nedavno iznašla način, po katerem se biocel pridobiva iz globoke kožne celice mladih živali. Ta biocel je kakor biocel v Vaši koži. Zdjaj se zmeša s kremo Tokalon in sicer baš v pravem razmerju, da lahko redi in pomladi Vašo kožo. Jaz sem to kremo preizkusila s presenetljivimi rezultati. Pogledajte slike št. 1., 2. in 3. Potem sem uporabila nov elektrostatični poudar, ki poveča učinkovitost, ki mu daje močnejšo afiniteto (privlačnost) k Vaši koži, kakor jo ima magnet z železom. Ta puder je nevreden in uspešno. Drži se na koži tudi v deževju, kopanju ali plesanju v soparnih plesnih dvoranah zaradi velike afinitete z Vašo kožo. Izdeluje se v prekrasnih novih niansah z Robot-strojem, ki je nezmotljiv. Ta čudovita tmašča je bila prodana Tokalonu za ogromno vsoto. Zdjaj se lahko dobi pod imenom pudra Tokalon. Evo, dogovora, ki ga Tokalon nudi vsaki ženi: že drevi boste osvojili moč svojih sanj, ali pa se Vam denar vrne.

Pred premiero opere „Car Kalojan“ Iz razgovora z režiserjem prof. Šestom in dirigentom dr. Švaro

Ljubljana, 13. maja. »Car Kalojan« je prva bolgarska opera, ki se bo izvajala na našem opernem odru. Nje komponist g. Pančo Vladigerov je končal svoje glasbene študije v Nemčiji in je prejel za dve svoji klavirski skladbi Mendelssohnovi nagradi ter je deloval delj časa kot sodrudi svetovnoznane nemškega režiserja Reinhardta. Sedaj je profesor glasbe na kraljevi Glasbeni akademiji v Sofiji in uživa kot pianist in komponist najboljši sloves.

Njegova opera »Car Kalojan« obsega tri dejanja (6 slik). Libreto sta sestavila Nikolaj Liljev in Fanni Popova-Mutafova. Opera je bila dosedaj izvajana v kraljevem gledališču v Sofiji in v Bratislavi. Dejanje sloni na zgodovinskih motivih in se godi v 13. stoletju v trdnjavi Trnovu, kjer ima knez in kasnejši car Kalojan svoj dom. V boju z Baldwinom Flanderskim, ki se je priključil za latinskega cesarja ter napadel carja Kalojana, zmaga Kalojan ter privede Baldwinu kot ujetnika v svojo trdnjavo. Med tem, ko gre car Kalojan ponovno v boj, se zaljubi vročerkarna carica Marija, ki je tatarskega pokolenja, v Baldwinu. Ker ta ne sprejme njene ljubezni in ponudbe za beg, ga carica izmaščevanja čisti pri Kalojanu, ko se ta vrne z boja, in Kalojan da Baldwinu usmrtiti. Tako je v velikih obrisih vsebina opere, dejanje pa

je prepleteno z različnimi epizodami in dramatičnimi zapletljaji.

Ravnateljstvo opere je imelo več bolgarskih oper na izbiro, toda odločilo se je za »Carja Kalojana«, ker spada njegov komponist med najbolj renomirane bolgarske glasbenike v Evropi. Opera je napisana v novo-romantičnem slogu, ki je harmonično zelo moderen. Partitura kaže dve izraziti strani: folklorno, ki je za nas posebno interesantna in radi nenavadnega ritma zelo težka, in kot rečeno, novoromantično stran. Ponaša se s hvalno pisanimi pevskimi partijami za bariton, sopran in tenor. Vsi imajo zelo efektivne in melodične arije, ki so sem ter tja močno folklorno pobarvane. Orkester je deloma jako masiven in spominja na Straussovo orkestracijo, stavi pa na izvajalce v tehnično oziru zelo velike zahteve. Jako izrazita so dramatična mesta. Zbori kažejo tradicijo bolgarske zborovske kulture. Izmed baletov je zgrajen eden na narodnih plesih, drugi pa na podlagi tatarske melode.

Glavne partije v operi pojo: Kalojana — g. Janko, ki ga bomo po daljšem premoru zopet slišali v veliki, efektivni partiji, carico — ga. Oljdekopova, kateri nudi partija možnost velikega pevskega razmaha in učinkovite igre, Baldwin — g. Gostič, vloga plemenitega in poštenega cesarja, ki jo podaja g. Gostič z učinkovito umerjenostjo. V manjših partijah nastopijo: ga. Kogejeva kot dvorna služabnica Zoja. Njena pesem o zamorci je najprivlačnejša točka njene partije. Ga. Golobova kot vedevalka Kalja. V manjših partijah pa so zaposleni: gg. Gorski, Kolacio, Lupša (ki se je svojčasno že ugodno predstavil v partiji Jamadorja v operi »Madame Butterfly«) po vlogi meniha, v kateri uveljavlja kot bivši učenec mojstra Beteta svoj simpatični glas ter obeta lepe razvojne možnosti, in pa vedno uporabljen g. Sekula v vlogi kardinala. V baletih, ki jih je nastudiral mojster Golovin se odlikuje naš celotni baletni zbor, kot solopelavka pa nastopi ga. Erna Moharjeva.

Premieri bo prisotnostv komponist Pančo Vladigerov.

Delu je dal odskočno podobo režiser prof. Šest, popolnoma nova inscenacija je izdelana po osnutkih inž. arh. Franza, muzikalno vodstvo opere pa je v večjih rokah dr. Švara.

Voditelji velike stavke v Tržiču pred sodnikom Obtožnica proti delavcem in delavkam, ki so se polastili predilnice in delali nasilja

Ljubljana, 13. maja. Danes zjutraj se je pričela obravnava proti 9 delavcem in 6 delavkam, ki so obtoženi prestopka po § 151-1. k. z., katerega so zagrešili 26. avgusta lani v Tržiču, ko je okrog 1100 delavcev predilnice in tkalnice Glanzmann in Gassner zapustili stavkati. Obtoženi delavci in delavke so bili po obtožnici v večini voditelji stavkarjev, ki so zasedli tovarno in se vedli, kakor da so neomejeni gospodarji tovarne, ter so storili, kakor pravi obtožnica, razna nasilja, ki so po zakonu kazniva. Obtoženci in obtoženke so kršili zakon kot udeleženci »mogotev«, kakor stoji v obtožnici, torej kot masa ali množica in so kakor eno možno skupno odgovorni za vsa storjena dejanja.

Pa obtoženci je bil predsednik stavkovnega odbora ključavničar Bredeti Rudolf, podpredsednik elektrovarilec Svigel Jožef, odborniki delavci Pavla Marija in Anica Kočvar ter električar Ernest Lukane, obratna zaupnika pa delavec Sova Stane in delavec Ciril Zupan. Ti so vodili stavko in s pomočjo vseh stavkajočih delavcev ustavili delo in zasedli tovarno. Prilastili so si vse ključne ter zasedli tudi vratarstvo lože. Vse moštre so pozvali, naj takoj zapuste tovarno. Mojstra I. Šarabona so prepleli, ker se je upiral povelju. Odredili so, da ne sme noben mojster v tovarno in tudi ne tovarniški inženjer Smolk. Lastniki tovarne so bili obveščeni, da se morajo javiti stavkovnemu odboru, ki jim bo dodelil spremstvo, ako bi hoteli vstopiti v tovarno.

Vodstvo stavkarjev je tudi določilo, kdo sme v tovarno in kdo iz nje ter razglasilo, da bo lakotno odpuščen vsakdo, ki se ne bo polastil. Zasedli so telefon, uprli pa so s orožniški patrulji, ki jo je vodil narednik Vidie. Na poziv, naj tovarno takoj zapustijo, so izjavili, da ne gredo iz tovarne in da je tovarna zdaj njihova last, to je last stavkajočih delavcev. Kritični so, da je treba raz-

biti telefon; delavka Šolar Marija je kričala pred pisarno, da se mora delavcem izročiti telefon in da mora knjigovodja Pernuš tovarno takoj zapustiti. Delavka Čadež Marija je navalila z delavkami na avtoprevoznika Jožeta Kovača, ki je hotel odpeljati blago iz tovarne. Delavke so ga pretele in preprečile prevoz blaga. Delavka Katarina Hladnikova je s silo zvelkala predelavko Lopošto Marijo nazaj v tovarno, nakar je Lopošto delavka Marija Golmajer za klenila v neko skladišče. Ahačič Peter je vdrl z nekim Langom, ki je po stavki pobegnil iz države, v kotlarno tovarniške elektrarne, da bi prekinil električni tok. Šolar Janez je pa udaril po glavi električarja N. Kolaja Klemenca, ki je bil proti stavki in je nato izklučen tok.

Med razlogi obtožbe stoji, da je stavka izbruhnila okrog 14. ure dne 26. avgusta. Stavkalo je kakor smo že omenili, nad 1100 delavcev in delavk. Voditelji in z njimi obtoženi delavci in delavke so odgovorni za vsa nasilja in naj se kaznujejo po pristojnem paragrafu.

ZAMOTANO OZADJE LJUBEZNI IN SOVRASTVA

Kuharica Marijana, na kateri pa po zunanosti sodeči ni bilo nič od posla, ker je obtožena rožnati mrdi in nosi klobuk, kakor ga nosijo ljubljanske gospe, se je morala večerjati zagovarjati pred senatom s predsednikom g. Ivanom Breihom zaradi krivize pribevanja in krive prisrge. Zagovarjal jo je advokat dr. Meizer, obtožbo je zastopal Branko Goslar. Razprava je bila zelo živahna, ker so bile zaslišane kot priče temperamentalne gospe, ki so trdile vsaka svoje in so bile za dopovedi predsednika in državnega ložila nedostopne. Dogodek ima za molatno ozadje, v katerem sta igrala glavno vlogo sovražnosti in ljubezni. Začel se je s prepovedanimi odnosi nekega ljubljanskega

ga profesorja s poslovođkinjo, ki je vodila in menda še vodi profesorjevo zasebno učilnico.

Mladi profesor je pred dvema letoma ne nadoma odpotoval iz Ljubljane na Dolenjsko. Tiste dni, ko ga ni bilo doma, je prišla poslovođkinja Iva v stanovanje profesorjeve žene in se je zanimala, ali je gospod profesor gospe kaj pisal. Služkinja Marijana je trdila, da je poslovođkinja ob tej priliki stikala v predalih za pisnom, Služkinja je odgovorila, da je prišlo neko pismo, ki ga ima gospa. Poslovođkinja je poiskala gospo in jo vprašala glede pisma. Gospa ji je pokazala možno pismo. V njem je mož sporočil ženi, s katero je imel že dva otroka, da se ne bo več vrnil... Poslovođkinja je odločno sočustvovala z nesrečno gospo in gospa je verjela, da so čustva mlade poslovođkinje pristna. Pozneje se ji je posvetilo: poslovođkinja je bila njena rivalinja in ona je kriva, da jo je mož zapustil.

Nekega dne po teh dogodkih je šla profesorjeva žena s svojima dvema sestrama na obisk k poslovođkinji. — Ali veste, gospodična, zaradi katere ženske se je profesor izneveril ženi? So gospe vprašale Ivo. — Ne vem! je rekla kakor kača lepa Iva. — Mi pa vemo! In že je planila ena izmed sester na poslovođkinjo, ki jo zgrabila za lase in jo sunila s pestjo v obraz. Iva je zbežala s krvavečim nosom in razbito ustnico. Šla je k advokatu in k zdravniku ter vložila dve tožbi, eno zaradi težke žalitve, kajti gospe so jo pošteno ozmerjale ob napadu, drugo pa zaradi lahke telesne poškodbe. Na razpravi pred okrožnim sodnikom je bila zaslišana kot priča tudi služkinja gospe profesorjeve Marijana, ki je izjavila, da je ona napadla poslovođkinjo in jo ozmerjala, ko je prišla 5. septembra po zaslužek v pi-

sarno poslovođkinje Ivo. Poslovođkinja je imela naročilo, naj izplača Marijano, ki je bila odslovljena zaradi sprememb v profesorjevi družini. Marijana je prisegla, da je napadla in ozmerjala poslovođkinjo. Zaradi te prisrge se je morala vterjati zagovarjati pred senatom, ker je obstojal sum, da je služkinja nekako žrtvovala in prisegla, da je napadla poslovođkinjo, da bi krila in zaščitila gospo profesorjevo. Napad služkinje naj bi se dogdil 5. septembra, poslovođkinja je pa trdila, da je ta dan služkinja res prišla po denar in je denar prejele ter z zahvalo odšla, ne da bi ji rekla za besede, če manj pa da bi jo dejansko napadla, saj je poslovođkinja z zdravniškim spričevalom dokazala, da je bila napadena že 3. septembra od gospe in njenih dveh sester.

V prvi povici razprave je bilo jasno, da je služkinja po krivem prisrge. Čudovito je bilo tudi to, da poslovođkinja ni ovdela služkinje zaradi napada. Senat je zaslišal več priči, ki so izjavile, da j u je služkinja pripovedovala, kako je napadla poslovođkinjo. Vse priče, ki so govorile v prid obtoženke, so bile verodostojne. Sodišče jim ni moglo odreči vere. Neke priča je pa izjavila, da je bila zraven, ko je prišla služkinja po denar in je vnela na svoje oči, da je služkinja denar vzeja in ošla, ne da bi poslovođkinja kaj stala. Pravičar dr. Meizer je predložil senatu vse okoliščine in motive, ki naj bi dokazovali, da je obtožena nedolžna. Senat je v dvoma služkinjo Marijano oprostil krivde in kazni, ker je možno, da je Marijana poslovođkinjo vendar napadla, pa le ta zaradi kde ve kakšnega vzroka ni ovdela služkinje, temveč je profesorjevo ženo v njeni srti. Vse je mogoče, kadar so v igri demone sile ljubezni, sovraštva in maščevanja.

kot smagovalec in brezobziren osvajalec vojvoda s svojimi normanskimi vitezji in vojaki, na drugi strani pa poraženi Anglosasi. Viljem se je bal vsak hip njihovega upora in bil je vedno pripravljen nastopiti proti njim z vso brezobzirnostjo.

Ko se je pomikal pred kronanjem slavnoten sprevoz z vojvodo in vsem normanskim plemstvom proti Westminsterki opatiji, je tvorila vojska na obeh straneh utic gost spalir. Anglosasi so pa gledali sprevoz močje samo izza vrat in oken. Slišalo se je samo zamolklo prepevanje menihov v sprevodu. Ko je bil vojvoda že v cerkvi, se je naenkrat začel klic: »Gori, gori! Londončani so planili iz hiš, da bi pomagali gasiti. Po ulicah je nastal nemaden hrušč in trušč. Kralj pred oltarjem je zardel od jeze in zaklical: »Pod orožje! Ti saski capini se že zopet dvigajo! Stopil je k poveljniku straže in mu zapovedal: »Pojdi in pokaži jim, kdo je to vladar! Pobij to sodrgo! Ulice naj bodo čiste!«

Med tem ko so se škofje in menihi v cerkvi trestli od groze, je nastal po londonskih ulicah pokolj, ki velja v Angliji za enega najstrašnejših. Na sto in sto nedolžnih ljudi, žen in otrok, ki so bili prihiteli na ulico samo zato, da bi pomagali gasiti, je bilo pobitih s sulicami in sabljami. Prekinjajoči kralj je pa zapovedal duhovščini, naj nadaljuje obrede. Bil je kronan sredi krikov in stokov, ki so se slišali v cerkvi iz ulic in ko se je s svojo spremstvom vračal, so ležali po ulicah kupi trupel. Hiše so bile pa prazne, kajti ljudje so se bili razbežali na vse strani in poskrili, kamor so pač mogli.

Zveri gladijejo

V Madridu gladijejo levi. Ne gre samo za cirkus, temveč za ves živalski vrh, izposavljen razdejaju in lakoti. Že nad pol leta žive divje živali madridskega živalskega vrta v stalni nevarnosti. Že večkrat so padale bombe iz letal in topovske granate med nje v kletke levov in tigrov, ki begajo vsi prestrašeni okrog jarkov in mrež svojih ječ. Zadnje čase pa trpe zveri tudi lakota. Mnoge niso mogle prenesti muke državljanovske vojne, obutljiveje živali so že davno poginile in zdaj preči smrt od lakote tudi levom, tigrom in drugim zverem, ker jim ne morejo dati mesa. Ponoči se razlega okrog živalskega vrta ne samo pokanje pušk in grmenje topov, temveč tudi divje tuljenje lačnih zveri.

V obupu je bil poslan iz Madrida najorginalnejši klic na pomoč SOS, namenjen pariskemu živalskem vrtu, na se do konca državljanske vojne usmili tudi teh njenih žrtev. Francija, ki je sprejela pod svoje krilo že nad 50.000 španskih otrok, je bila naprosena, naj sprejme še okrog 100 lačnih divjih zveri. To je nedvomno prvi primer civilizirane Evrope, ko je naprošen med vojno sosed, naj reši življenje ne samo ljudem, temveč tudi zverem. To je prvi SOS usmiljenja z živalmi, človeškega čuta do zveri, istočasno ko se ljudje okrog njih koljejo z večjo krvočelnostjo, nego bi je bilo zmoglo te gladijoče zveri. Življenje piše najbolj krvave romane.

Radioprogram

Ostrek, 13. maja.
12: Pomlad v glasbi (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Moderni plesni zvoki (Bolem Adamčič in njegovi solisti). — 14: Vreme, poročila. — 15: Radijski orkester. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Sava Sokola kraljevine Jugoslavije (Bgd.). — 19:50: Zabavni kotiček. — 20: Klavirski koncert skladb Paula Vladigerova (igra skladatelj sam). — 21: Lucienne Boyer poje (plošče). 21:10: Nekoliko operne glasbe (radijski orkester). — 21:45: Čas, vreme, poročila, spored. — 22: Naša letovišča (esperantska odaja). Vmes slovenske narodne pesmi in harmonika. — Konec ob 23. uri.

Petek, 14. maja.

11: Slovenska ura: Sklepi in sklepi izdelki — dialog z učenci, vodi g. Miroslav Zor. — 12: Domači zvoki (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Plošče. — 14: Vreme, poročila. — 18: Organizacija zaščite matere in otroka (ga. prof. Olga Grahor). — 18:20: Korušice (plošče). — 18:40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Meščni kulturni pregled (Bgd.). — 19:50: Zanimivosti. — 20: Kmečki trio (gg. Janko Gregore, Stanko Avgust in Nachförg Franc) in g. S. Banovec. — 21: Plošče. — 21:10: V. koncert Ljubljanske godalne kvarteta. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:30: Angleške plošče. — Konec ob 23.

EVA SI JE ZNALA POMAGATI
Adam in Eva sta srečno živela v raju. Nekega dne je pa Adam tebi nič meni nič odšel. Čez štiri dni se je vrnil v raj. In kaj mislite, kaj je storila prebrisana Eva? Retura mu je prešla.

Eksotični mogotci na kronanju

Tudi njihova oblačila in dragocenosti so vzbujale
v Londonu veliko pozornost

V berlinskem narodopisnem muzeju v južnomorskem oddelku je razstavljen v stekleni vitrini krasen eksotičen kraljevski plašč. Leta 1829 ga je podaril havajski vladar Kamehameha III. kralju Viljemu Frideriku III. Kamehamehove oče je pa ta plašč še nosil. Plašč je sestavljen iz nešteti peres, zdaj skoraj izumrle ptice lithreptus vestiarii. Tem pticam so izpulili samo po dve ali tri peresi na prsih in zato je moral na tispe ptic žrtvovati življenje za en sam plašč. Plašč je narejen v apartnem žoltorečem trikotnem vzorcu in ima črnomodro sedlo. Zaperja se za vratom z zaponko, ki so jo smeli nositi tudi poglavarji, narejeno iz spletnih ženskih las in kitovega zoba. Ta upognjena zob naj simbolizira jezik kraljevega nasprotnika, ki ga je mogotci vladar iztrgal iz telesa svojega sovražnika. Zanimiv je tudi pomen ženskih las, iz katerih je spleten okrasek. Če se je rodil havajskemu kralju sin, je ena izmed žensk vladarskega doma prisegla, da si ne bo ostrigla las, dokler princ ne doraste. In iz teh dolgih las so mu potem spletli okrasek za plašč.

Na svetu se je ohranilo zelo malo takih kraljevskih plaščev, čijih vrednost se v številnih sploh ne da izraziti. Pred leti je bil podoben plašč ukraden iz muzeja v Göttingenu. Tatu se, zklaj niso izsledili in tudi niso ugotovili, kam je plašč izginil. Drug dragocen plašč take vrste, zelen — ptice, ki je bil iz njihovega perja narejen, so že povsem izumrle, — je shranjen v Londonu, tretji oranžne barve v Honolulu, bel pa v Madridu. Ti plašči so pa seveda služili samo kot dopolnilo. Ornat, ki so ga nosili eksotični knezi z otokov ob kronanju, je bil spleten iz kokosovih vlaken in okrašen s človeškimi in pasjimi zbirni.

Zdaj o tej južnomorski romantiki ni več duha ne sluha. Kralji iz Tonge vsigajo zdaj otroke po angleškem načinu in tudi ob kronanju posnemajo angleške običaje v vseh podrobnostih. Sedanja kraljica iz Tonge, ki se je tudi udeležila kronanja kralja Jurja VI., je dala svojo krono, narejeno iz navadne drage kovine, popraviti v Avstraliji in ko si tamonjši draguljar ni znal pomagati, jo je poslala v Kalifornijo. Pač pa so se drugod še ohranili stari običaji. Tako je na Novih Hebridih vladarska oblast v rokah tajnega društva, ki mu smejo pripadati samo moški. Njegova glavna nloga je pobijati divje prašče v čast božanstva. Kdor jih pobije največ, postane kralj in sme nositi znake svojega dostojanstva. Za največje junaštvo se smatra, če kdo pobije 300 praščev.

Mnogo »modernejši« so prebivalci Salomonovih otokov. Poglavarstvo dostojanstvo se podeduje od očeta na sina ali nekaka in pri tem prihaja do veljave nekakšnega voditeljske načela. Bodoči vladar mo-

Pokolj Londončanov med kronanjem

Včerajšnje kronanje angleškega kralja je bilo za Londončane velik praznik in ljudje so lahko poštena napasti svojo radovednost. Ko se je pa pred 930 leti polastil Anglije normanski vojvoda Viljem, nazvan pozneje Osvajalec in ko se je dal v Westminsterki opatiji kronati za angleškega kralja, je bilo njegovo kronanje združeno s strašnim pokoljem Londončanov. Takrat seveda še ni bilo enotnosti angleškega naroda. Na eni strani je stal

dete. Po potrebi bo sledilo pismo s podrobnejšimi informacijami.

— In pismo je bilo brez podpisa?
— Da. Pisano je na navadnem belem papirju in z navadnim pisalnim strojem. Hm — najboljša družba je velika, čeprav je omejena, — je zamrmral Holburn in se pripravil k odhodu.
— Bill, iti moram. Prišel sem prav za prav samo vprašati te, če še vedno trdiš, da si govoril s Harrisonom. Zbogom torej in ostani mi zdrav!
— Hvala — enako.

Bill je spremljal prijatelja do vrat.
— Dick, če bi zvedel karkoli, me pokliči in mi povej. Saj veš, da me to zelo zanima.
— Seveda, to se razume. Ali naj pozdravim gospodično Violet? Najbrž jo bom danes dopoldne videl — a zaroka bo objavljena prihodnji teden.
— Pozdravi jo.
— Dick je odhitel po stopnicah, Bill se je pa vrnil ves zamišljen v svojo sobo.
Kaj zdaj? Kdo je poslal policiji anonimno pismo? Ta vest sicer ni prinašala nič novega, toda lahko bi prišla nova, ki bi povedala več in potem... Ali je bila to grožnja princa Le Jinga? Da. O tem ni bilo nobenega dvoma.

Zapel je telefon in Bill se je zdrnil iz zamišljenosti. Dvignil je slušalko in vprašal, kdo kliče. Silna radost ga je prešinila v trenutku, ko je zaslišal v mikrofonu mehak, topel glas:
— Advokat Morran — prijem čas v Ritzu. Ali bi mogli priti sem? Rada bi vas nekaj vprašala.

— Seveda — — takoj bom tam, — je odgovoril ves srečen.

— Ali se jezite, da vas nadlegujem? — je vprašala in Bill je brž odgovoril:
— Nasprotno, s tem me le osrečujeje.
— Hvala.
Bill bi bil rad še govoril, toda slušalka je bila že odložena. V naslednjem hipu je pritisnil na zvonec.

Prihitiel je Sanders.
— Sanders, kaj mi takoj pripravijo avto, šofir, rajt bom sam. Klobuk in palico!
— Takoj, gospod Morran!

Sanders je izginil tako hitro kakor je je mogel. V hipu je bilo vse pripravljeno in Bill je hitel k avtomobilu. Bil je nehotno presenečen, ko je zagledal mimogrede v nabiralniku pismo. Brž ga je vzel iz nabiralnika, odprl in čital presenečeno:
»Ne vem še, ali je kriva ali ne, toda če morete, poskusite spraviti gospodično D. S. iz Londona, vsaj za nekaj dni. Zadeva se bliža koncu. Kmalu boste zopet slišali o meni.

Molčeci maščevalec.

XIX.

Daisy je ostala nekaj časa kakor zametnjena, ko je odložila slušalko. Za kaj ga je prav za prav poklicala? Saj je vendar vedela, da ji ne more pomagati. In vendar. Zarek upanja, ko je pomislila nanj, ji je pregal mračno misli.

Molčeci maščevalec

Roman

— Storili ste zelo pametno. Drugače ni nič novega? — Nocoj je bilo v našo palačo vlomljeno, če vas to zanima. Toda ukradeno ni bilo menda nič.
— Billa je sililo na smeh, pa se je premagal.
— Zares — to ste gotovo sporočili policiji?
— Seveda.

No, da — hotel sem govoriti z gospodom Harrisonom, ker pa to ni mogoče, vas samo pozdravljam. Zbogom.

Bill je odložil slušalko in se presenečeno ozrl na Holburna.

— Tristo vragov — ni ga doma!
— Vi diš, saj sem ti rekel.
— Toda snoč je bil tam, staval bi glavo. Potem je pa zopet izginil.

— Da, če je res bil tam, je moral seveda zopet izginiti, — je pripomnil Dick suho. Potem je pa nadaljeval:

— V splošnem rečeno je to vražja zadeva, ali bolj rečeno več manjših zadržev. Zagonetka se vedno bolj zapleta. Niti za korak nismo prišli naprej. Umo-

39 ra smo osumili mlado ženo, to je vse, kar vemo, ne moremo je pa najti, čeprav so vsi naši detektivi na nogah.

— In osumili ste jo zato, ker je bila skupaj s Harrisonom v avtomobilu?

— Da, to je jasno.

Zakaj je pa potem takem izginil Harris?

— Nimam pojma. Najbrž gre za nekaj čisto drugega.

— Dick, tega niti sam ne verjameš — saj ne more biti golo naključje, da je izginil baš tistega večera, ko je bil storjen zločin.

— Ne, koncem koncev sta izginila Harris in dekle menda za hribe in doline — je menil Dick.

— Ne, Harris je tu v mestu.

— Da, da to trdiš ti. Samo če bi mogli zaenkrat najti tega vražjega dekleta, potem bi pa že bilo vse v redu.

— Morda?

Pri sami tej misli se je polastila Billa čudna, srce stiskajoča groza.

Naenkrat je dejal Dick živahno:

— Sicer pa pomisli, včeraj smo dobili na to zadevo nanašajoče se anonimno pismo.

— Kaj poved?

— Da, pismo se glasi približno takole:

Scotland Yardu. Če hočete najti mlado ženo, ki je bila v avtomobilu, kjer je bil storjen zločin, jo morate iskati v najboljši družbi. Tam jo naj-